

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych (251103)

Analitycy systemów komputerowych

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych (251103)

Analicyści systemów komputerowych

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych (251103)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [162]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://unsplash.com/photos/kIWUhr-wPJ8> [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD.....	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	7
2.7. Zawody pokrewne.....	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Projektowanie systemów teleinformatycznych	8
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Nadzorowanie procesu implementacji systemów teleinformatycznych	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.....	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów.....	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych 251103

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Projektant/architekt systemów.
- Informatyk systemowy.
- Architekt rozwiązań sieciowych.
- Projektant systemów informatycznych.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2511 System analysts.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja J – Informacja i komunikacja.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Krzysztof Gosz – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Blandna Lewińska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Rafał Rudecki – ABB Business Services Sp. z o.o., Kraków.
- Artur Wróblewski – Ekspert niezależny, Częstochowa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pierkowski – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Kamil Skowroński – Kamil Skowroński Usługi Informatyczne, Gdańsk.
- Marek Wróblewski – Stork-Tronic GmbH & Co. KG, Stuttgart.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Mariusz Renusz – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica, Kłanino.
- Marek Pierzchała – Powiatowy Zespół Szkół Nr 2 im. Bohaterskiej Żołogi ORP „Orzeł”, Wejherowo.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych projektuje systemy teleinformatyczne⁹, spełniające określone wymagania.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Celem pracy **projektanta/architekta systemów teleinformatycznych** jest zaprojektowanie systemu spełniającego przedstawione przez zamawiającego wymagania funkcjonalne¹¹ i niefunkcjonalne¹².

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych zarządza cyklem życia oraz zmianami systemu informatycznego, nadzoruje zmiany w systemie, bada wydajność w użytkowanych narzędziach informatycznych, a także zapewnia odpowiednie wykorzystanie zasobów zaprojektowanego systemu. Może również konsultować swoje koncepcje rozwiązań technologicznych z dostawcami technologii.

Sposoby wykonywania pracy

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- ocenie oczekiwań klienta w zakresie systemów teleinformatycznych,
- sporządzaniu projektu rozwiązań IT, zgodnie ze specyfiką odbiorcy,
- tworzeniu koncepcji integracji oraz migracji danych i systemów,
- zarządzaniu cyklem życia systemu informatycznego⁵,
- konsultowaniu koncepcji rozwiązań teleinformatycznych z dostawcami technologii (vendorami¹⁰),
- ocenie oraz porównywaniu technologii informatycznych, przedstawiając raporty dotyczące alternatywnych scenariuszy,
- monitorowaniu ogólnej efektywności struktury informatycznej oraz wydajności poszczególnych rozwiązań.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3 Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejscem pracy **projektanta/architekta systemów teleinformatycznych** są głównie pomieszczenia biurowe, zazwyczaj wyposażone w klimatyzację. W zależności od specyfiki konkretnego pomieszczenia oraz pory dnia / roku, praca odbywa się przy sztucznym bądź naturalnym oświetleniu. Praca odbywa się na siedząco, w bezpośredniej relacji z komputerem.

Praca w zawodzie projektant/architekt systemów teleinformatycznych może się również odbywać w miejscu zamieszkania pracownika (tzw. telepraca).

Poszczególne projekty / systemy informatyczne różnią się od siebie, dlatego mimo podobnych czynności, praca projektanta/architekta systemów teleinformatycznych nie jest monotonna, środowisko pracy należy uznać za zmienne.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Podstawowymi narzędziami pracy są:

- komputer z odpowiednim oprogramowaniem,
- drukarka,
- telefon,
- sprzęt do prezentacji multimedialnej.

Organizacja pracy

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych:

- pracuje zwykle w systemie jednozmianowym,
- posiada nienormowany czas pracy, bowiem w pracy projektanta/architekta liczą się bardziej efekty niż liczba przepracowanych godzin,
- może mieć sporą swobodę w ustalaniu okresów swojej pracy.

Stanowisko pracy jest często samodzielne. Projektant/architekt systemów teleinformatycznych:

- w przypadku bardzo złożonych systemów lub dużych organizacji może pracować w zespole,
- w zależności od zajmowanego stanowiska, może pracować pod nadzorem lub zarządzać zespołem,
- ściśle współpracuje z analitykiem systemów teleinformatycznych i programistami.

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych może częściowo wykonywać prace zdalnie (w systemie telepracy), w przypadku współpracy z zagranicznymi firmami może zachodzić konieczność dostosowania czasu pracy do właściwej strefy czasowej.

Zawód projektanta/architekta systemów teleinformatycznych podlega specjalizacji i profilowaniu z uwagi na różnorodność dziedzin życia, wspieranych przez rozwiązania informatyczne.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

W zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** występują typowe zagrożenia dla zdrowia, występujące na stanowisku pracy wyposażonym w komputer:

- pogorszenie wzroku,
- choroby kręgosłupa (przede wszystkim zmiany na odcinku szyjnym),
- zmiany w układzie kostno-stawowym (w szczególności w nadgarstkach),
- schorzenia związane ze stresem i pracą pod presją czasu.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna dobra wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku i słuchu,
- sprawność układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia techniczne i informatyczne,
- łatwość wypowiedzania się w mowie,
- rozumowanie logiczne,
- prognozowania zdarzeń w ciągu przyczynowo-skutkowym⁴,
- zdolności strategicznego myślenia,
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- podzielność uwagi,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność współdziałania w interdyscyplinarnym¹³ zespole,
- zdolność koncentracji uwagi;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- dokładność,
- odporność emocjonalna,
- odporność na stres,
- zainteresowania rozwojem technologii IT,
- gotowość do ustawicznego uczenia się.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** wymagana jest wysoka sprawność intelektualna oraz ogólny dobry stan zdrowia. Przeciwwskazaniem do pracy mogą być dysfunkcje utrudniające komunikację (poważna wada wymowy, wzroku, słuchu).

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do pracy w zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** preferowane jest wykształcenie wyższe II stopnia na kierunkach:

- informatyka,
- telekomunikacja,
- matematyka lub pokrewnych.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu nie są wymagane dodatkowe uprawnienia, natomiast wysoko cenione przez pracodawców jest doświadczenie zawodowe. Preferowana jest wiedza z zakresu cyklu rozwoju oprogramowania i architektury systemu¹ teleinformatycznego oraz certyfikaty poświadczające umiejętności:

- korzystania z oprogramowania komputerowego używanego do wspomagania projektowania oprogramowania (typu CASE²);
- korzystania z oprogramowania biurowego.

Pracodawcy preferują kandydatów posiadających certyfikat znajomości języka angielskiego na poziomie co najmniej komunikatywnym w mowie i piśmie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych pracę rozpoczyna zwykle jako: specjalista do spraw rozwoju oprogramowania systemów informatycznych, programista aplikacji albo projektant i administrator baz danych.

Nową wiedzę i umiejętności projektant/architekt systemów teleinformatycznych może zdobywać na specjalistycznych kursach z zakresu:

- projektowania systemów,
- używania wzorców projektowych i programistycznych,
- dokumentowania projektów,
- doboru rozwiązań funkcjonalnych i niefunkcjonalnych w trakcie projektowania.

Posiadając kompetencje w zawodzie projektanta, można pracować także na stanowiskach związanych z analizą i rozwojem oprogramowania systemów teleinformatycznych.

W dużych organizacjach istnieje wyraźny podział na stanowisko projektanta oraz stanowisko analityka systemów teleinformatycznych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

W zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** potwierdzenie kompetencji odbywa się w oparciu o referencje od pracodawcy.

Więcej informacji można uzyskać w Rejestrze Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Analitik systemów teleinformatycznych	251101
Konsultant do spraw systemów teleinformatycznych	251102

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Analizowanie wymagań systemu teleinformatycznego pod kątem spójności, kompletności i możliwości realizacji.
- Z2 Analizowanie potrzeb klientów i użytkowników w zakresie wymagań funkcjonalnych oraz niefunkcjonalnych systemu teleinformatycznego.
- Z3 Projektowanie architektury systemu, opracowywanie koncepcji rozwiązań.
- Z4 Identyfikowanie punktów integracji migracji danych⁷ i systemów teleinformatycznych.
- Z5 Wykonywanie dokumentacji projektowej systemu teleinformatycznego.
- Z6 Optymalizowanie⁸ systemu teleinformatycznego pod kątem kosztów i korzyści, ryzyka i bezpieczeństwa oraz efektywności.
- Z7 Sprawdzenie prawidłowości nadzorowanego systemu z projektem.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Projektowanie systemów teleinformatycznych

Kompetencja zawodowa Kz1: Projektowanie systemów teleinformatycznych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Analizowanie wymagań systemu teleinformatycznego pod kątem spójności, kompletności i możliwości realizacji	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Narzędzia ułatwiające analizę i modelowanie systemów teleinformatycznych; • Wymagania funkcjonalne i jakościowe systemów teleinformatycznych; • Teorie, fakty oraz złożone zależności związane z analizą systemów teleinformatycznych; • Standardy tworzenia systemów teleinformatycznych; • Wpływ wybranej technologii informatycznej na eksploatację projektowanego systemu; • Zasady analizowania dostarczonych wymagań funkcjonalnych i niefunkcjonalnych; • Cykl życia architektury systemów teleinformatycznych; • Zasady tworzenia modeli analitycznych; • Trendy w rozwoju systemów 	<ul style="list-style-type: none"> • Posługiwać się komputerem oraz oprogramowaniem biurowym i wspomagającym prowadzenie analiz; • Analizować wymagania pod kątem ich kompletności i spójności; • Tworzyć analizę systemu na podstawie dostarczonych wymagań biznesowych; • Analizować zmiany w systemach teleinformatycznych na podstawie zgłoszonych wymagań klienta; • Opiniować możliwości wykorzystania najnowszych rozwiązań w wybranych systemach teleinformatycznych; • Rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zakresie analizy systemów teleinformatycznych;

<p>teleinformatycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szacować koszty budowy systemów teleinformatycznych; • Identyfikować zagrożenia przetwarzania informacji; • Oceniać wpływ wybranych rozwiązań na wydajność pracy systemu teleinformatycznego; • Oceniać wymagania pod kątem spójności oraz kompletności; • Korzystać z dokumentacji technicznej systemów teleinformatycznych.
-----------------------------	---

Z2 Analizowanie potrzeb klientów i użytkowników w zakresie wymagań funkcjonalnych oraz niefunkcjonalnych systemu teleinformatycznego

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Narzędzia ułatwiające analizę potrzeb klientów systemów teleinformatycznych; • Teorie, fakty oraz złożone zależności związane z analizą potrzeb klientów dla systemów teleinformatycznych; • Standardy rozwiązań powtarzalnych problemów projektowych (tj. wzorce projektowe, architektoniczne); • Wpływ wybranej technologii informatycznej na użytkowników projektowanego systemu; • Zasady analizowania dostarczonych wymagań klientów i użytkowników. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizować wymagania klientów i użytkowników systemów teleinformatycznych pod kątem ich kompletności i spójności; • Tworzyć analizę wymagań klientów i użytkowników systemów teleinformatycznych; • Monitorować rozwój nowych technologii i rozwiązań informatyczno-komunikacyjnych; • Analizować zmiany w systemach teleinformatycznych na podstawie zgłoszonych wymagań klienta; • Współpracować z dostawcami rozwiązań teleinformatycznych; • Opiniować możliwości wykorzystania najnowszych rozwiązań w wybranych systemach teleinformatycznych; • Rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zakresie analizy wymagań klientów i użytkowników; • Oceniać wymagania klientów pod kątem spójności oraz kompletności; • Tworzyć koncepcję rozwiązania na podstawie dostarczonych wymagań.

Z3 Projektowanie architektury systemu, opracowywanie koncepcji

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody zbierania i precyzowania dostarczonych wymagań funkcjonalnych i jakościowych; • Trendy rozwoju technologii informatycznych; • Standardy rozwiązań powtarzalnych problemów projektowych (tj. wzorce projektowe, architektoniczne); • Wpływ wybranej technologii informatycznej na eksploatację projektowanego systemu; • Zasady modelowania architektury; systemów; zasady tworzenia dokumentacji projektowej i powykonawczej; • Standardy opracowywania dokumentacji projektowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizować wymagania systemowe pod kątem ich kompletności i spójności; • Oceniać możliwości realizacji wymagań klienta; • Współtworzyć harmonogram budowy systemu teleinformatycznego; • Szacować koszty budowy systemów teleinformatycznych; • Stosować rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo systemu oraz ochronę informacji; • Identyfikować zagrożenia przetwarzania informacji; • Uwzględnić podczas projektowania najnowsze

<ul style="list-style-type: none"> • Standardy dokumentowania systemów teleinformatycznych; • Zasady planowania, harmonogramowania, oceny kosztów budowy systemów teleinformatycznych; • Zasady bezpieczeństwa oraz ochrony informacji w systemach teleinformatycznych; • Trendy w rozwoju systemów teleinformatycznych; • Zasady równowagi pomiędzy możliwościami systemu, kosztami wytworzenia i czasem realizacji; • Zasady optymalizacji działania systemów teleinformatycznych; • Zasady modyfikowania i aktualizowania systemów teleinformatycznych. 	<p>trendy w rozwoju systemów teleinformatycznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobierać technologie teleinformatyczne z uwzględnieniem wymagań eksploatacyjnych; • Stosować wzorce projektowe i architektoniczne; • Oceniać wpływ wybranych rozwiązań na wydajność pracy systemu teleinformatycznego; • Tworzyć projekt systemu teleinformatycznego z wykorzystaniem wyników pracy innych analityków; • Tworzyć koncepcję rozwiązania na podstawie dostarczonych wymagań; • Współokreślać harmonogram wprowadzenia zmian w systemie teleinformatycznym.
---	---

Z4 Identyfikowanie punktów integracji migracji danych i systemów teleinformatycznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady integrowania danych i systemów teleinformatycznych; • Zasady bezpieczeństwa oraz ochrony informacji w systemach teleinformatycznych; • Technologie teleinformatyczne stosowane w projekcie systemu; • Trendy w rozwoju systemów teleinformatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować wzorce projektowe i architektoniczne systemów teleinformatycznych; • Oceniać wpływ wybranych rozwiązań na wydajność pracy systemu teleinformatycznego; • Identyfikować niezbędne punkty integracji systemów oraz migracji danych; • Wskazywać narzędzia i sposób migracji danych; • Tworzyć koncepcje integracji systemów teleinformatycznych.

Z5 Wykonywanie dokumentacji projektowej systemu teleinformatycznego

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Standardy opracowywania dokumentacji projektowej systemów teleinformatycznych; • Standardy dokumentowania systemów teleinformatycznych; • Zasady planowania, harmonogramowania, oceny kosztów budowy systemów teleinformatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzyć dokumentację projektowanego systemu teleinformatycznego; • Korzystać z dokumentacji technicznej systemów teleinformatycznych.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Nadzorowanie procesu implementacji systemów teleinformatycznych

Kompetencja zawodowa Kz3: Nadzorowanie procesu implementacji⁶ systemów teleinformatycznych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Optymalizacja systemu teleinformatycznego pod kątem kosztów i korzyści, ryzyka i bezpieczeństwa oraz efektywności	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Trendy rozwoju technologii informatycznych; • Wpływ wybranej technologii informatycznej na eksploatację projektowanego systemu; • Cykl życia architektury systemów teleinformatycznych; • Zasady planowania, harmonogramowania, oceny kosztów budowy systemów teleinformatycznych; • Zasady bezpieczeństwa oraz ochrony informacji w systemach teleinformatycznych; • Zasady zarządzania ryzykiem; • Zasady równowagi pomiędzy możliwościami systemu, kosztami wytworzenia i czasem realizacji; • Zasady zarządzania zmianą; • Zasady optymalizacji działania systemów teleinformatycznych; • Zasady modyfikowania i aktualizowania systemów teleinformatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać technologie teleinformatyczne z uwzględnieniem wymagań eksploatacyjnych; • Stosować wzorce projektowe i architektoniczne; • Planować, harmonogramować i oceniać koszty budowy systemów teleinformatycznych; • Oceniać wpływ wybranych rozwiązań na wydajność pracy systemu teleinformatycznego; • Tworzyć projekt systemu teleinformatycznego z wykorzystaniem wyników pracy innych analityków; • Tworzyć koncepcję rozwiązania na podstawie dostarczonych wymagań; • Szacować ryzyko i wskazywać skutki wprowadzenia zmian w systemie teleinformatycznym; • Dokumentować zmiany wprowadzane w systemie teleinformatycznym; • Współokreślać harmonogram wprowadzenia zmian w systemie teleinformatycznym.

Z7 Sprawdzenie prawidłowości nadzorowanego systemu z projektem	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody weryfikacji systemów informatycznych i ich komponentów; • Urządzenia i oprogramowanie służące do weryfikowania i testowania systemów teleinformatycznych; • Budowę i działanie przyjętego do wdrożenia systemu teleinformatycznego; • Możliwości usprawnienia i eliminowania ewentualnych usterek w pracy systemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozować przyczyny niepoprawnej pracy systemu teleinformatycznego; • Weryfikować działania systemu oraz wprowadzać zmiany w jego konfiguracji; • Analizować wyniki testów systemów informatycznych i ich komponentów; • Dokonywać modyfikacji systemu w zależności od wyników testów; • Tworzyć dokumentację weryfikacji systemów teleinformatycznych.

3.4. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

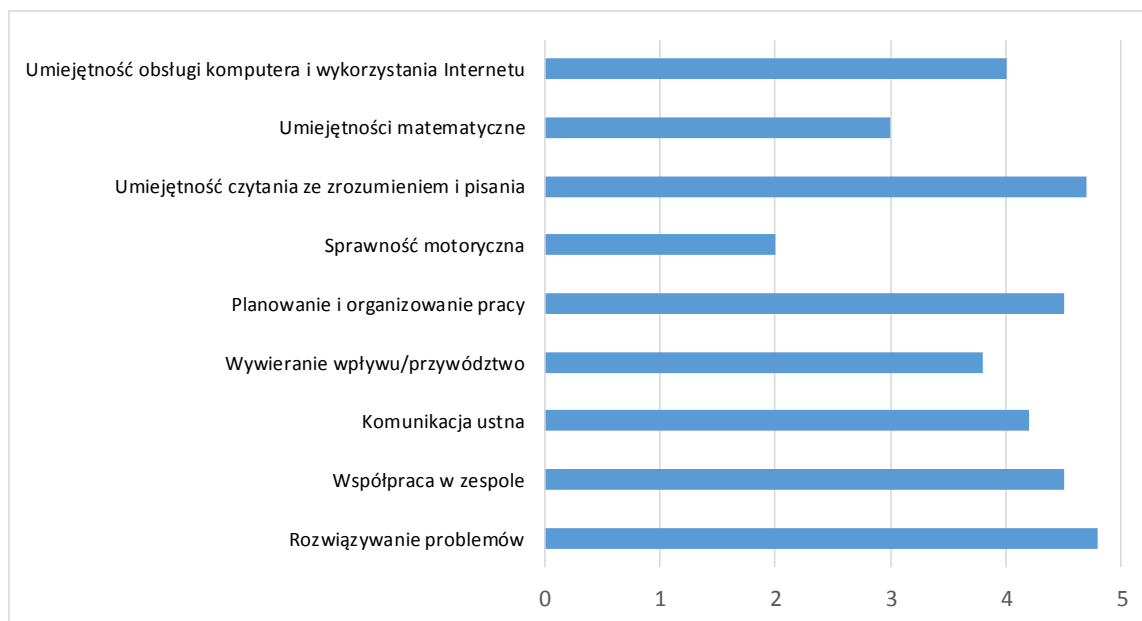
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki wdrażania systemów teleinformatycznych.
- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone urządzenia wykorzystywane na stanowisku swojej pracy.
- Komunikowania się z klientem, użytkownikami końcowymi systemu teleinformatycznego oraz zespołami projektantów i programistów.
- Prowadzenia komunikacji argumentatywnej z szerokim kręgiem odbiorców w celu prezentowania własnego stanowiska.
- Podejmowania innowacyjnego działania w zakresie analizy systemów teleinformatycznych.

- Dokonywania (również krytycznej) samooceny pracy własnej oraz zespołów, z którymi współpracuje, w zakresie analizowania systemów teleinformatycznych.
- Definiowania i rozwijania wzorców właściwego postępowania w zakresie projektowania systemu teleinformatycznego – zarówno w środowisku pracy, jak i poza nim.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **projektant/architekt systemów teleinformatycznych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **projektant/architekt systemów teleinformatycznych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

W aktualnej sytuacji prawnej (2018 r.), kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** nie mają bezpośredniego odniesienia do poziomów kwalifikacji w Polskiej Ramie Kwalifikacji/Sektorowej Ramie Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Praca **projektanta/architekta systemów teleinformatycznych** wykonywana jest najczęściej w formie umowy o pracę, jednak coraz częściej spotykaną formą jest samozatrudnienie, głównie ze względu na możliwość rozliczania podatku dochodowego w formie podatku liniowego.

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych może pracować w:

- przedsiębiorstwach działających w wielu sektorach, takich jak: IT, bankowość, telekomunikacja, konsulting;
- centrach usług wspólnych³.

Obecnie (2018 r.) deficyt pracowników w branży IT w Polsce szacuje się na ok. 50 tys. osób. Branża rozwija się bardzo dynamicznie, co objawia się tym, że osoby z odpowiednimi kompetencjami nie mają problemów ze znalezieniem dobrze płatnej pracy.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Instytucje oferujące kształcenie dla kandydatów na **projektantów systemów teleinformatycznych** to przede wszystkim uczelnie wyższe kształcące na kierunkach:

- elektronika i telekomunikacja,
- informatyka stosowana,
- edukacja techniczno-informatyczna,
- teleinformatyka,
- informatyka i ekonometria,
- informatyka,
- łączących matematykę z różnymi specjalnościami informatycznymi,
- na innych kierunkach, uzupełnionych o studia podyplomowe z zakresu teleinformatyki.

Szkolenie

Projektant/architekt systemów teleinformatycznych ma do wyboru wiele instytucji organizujących certyfikowane szkolenia uznawane przez międzynarodowe przedsiębiorstwa, potwierdzające bardzo dobrą znajomość z zakresu projektowania systemów teleinformatycznych.

Najbardziej wartościowe kursy, oferujące dużą wartość dodaną na rynku pracy, to m.in.:

- Certified Technical Architect (CTA),
- ITIL Master Certificate – IT Service Management,
- TOGAF 9,
- Enterprise Architect Professional,
- Certified SOA Architect.

Organizatorzy kursów i szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** jest zróżnicowane, a jego mediana wynosi 12000 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Mediana wynagrodzeń w zależności od stażu pracy kształtuje się następująco (wynagrodzenia miesięcznie brutto):

- 2-3 lata – 7 000 zł,
- 4-5 lat – 8 900 zł,
- 6 lat i więcej – 12 500 zł.

Mediana wynagrodzeń w zależności od liczby mieszkańców miasta (miesięcznie brutto):

- do 25 tys. – 7 500 zł,
- 25 tys. – 249 tys. – 9 100 zł,
- 250 tys. – 999 tys. – 12 000 zł,
- powyżej 1 mln – 13 500 zł.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczablach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **projektant/architekt systemów teleinformatycznych** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- słabo słyszących (03-L) pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy np. pod kątem możliwości percepcji sygnałów alarmowych,
- cierpiących na padaczkę (06-E), które mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy, pod warunkiem, że ryzyko występowania ataków jest możliwe do określenia.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Adamczewski P.: Zintegrowane systemy informatyczne w praktyce. Wydawnictwo Mikom, 2004.
- Arrasjid J.: IT Architect: Foundation in the Art of Infrastructure Design: A Practical Guide for IT Architects. New Hampshire, 2016.
- Banaszak Z., Kłos S., Mleczko J.: Zintegrowane systemy informatyczne, Wydawnictwo PWE, 2011.
- Durlik I.: Inżynieria zarządzania. Strategia i projektowanie systemów produkcyjnych, cz. I. Wydawnictwo Placet, 1998.
- Foreman J.W.: Mistrz analizy danych. Helion, Warszawa 2017.
- Fowler M.: Architektura systemów zarządzania przedsiębiorstwem. Wzorce projektowe. Helion, Warszawa 2005.
- Kierievsky J.: Refaktoryzacja do wzorców projektowych. Helion, Warszawa 2005.
- Pressman R.: Praktyczne podejście do inżynierii oprogramowania, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 2005.

- Sommerville I.: Inżynieria oprogramowania. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 2006.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Angielskojęzyczny magazyn IT: <https://computerworld.pl>
- Architektura systemów informatycznych: <http://www.staff.amu.edu.pl/~kostecki/ASI/ASI1.pdf>
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Blog o analizie biznesowej i systemowej IT: <http://analizait.pl>
- Inżynieria oprogramowania: <http://zasoby.open.agh.edu.pl/~10sdczerner/page/wstep.html>
- Miesięcznik komputerowy: <https://pcworld.pl>
- Niezależne źródło informacji o świecie IT: <https://zaufanatrzeciastrona.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy: <https://niebezpiecznik.pl>
- Projektowanie systemów informatycznych: http://staff.uz.zgora.pl/jjablons/wyk/PSI_KS.pdf
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Strona poświęcona magazynowi inżynierii wymagań: <http://reqmagazyn.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Architektura systemu	Podstawowa organizacja systemu, jego części składowe oraz powiązania między nimi wraz ze środowiskiem pracy i regułami ustanawiającymi sposób budowy systemu oraz jego rozwoju.	http://edu.pjwstk.edu.pl/wyklady/pri/scb/main06.html [dostęp: 31.10.2018]
2	Computer-Aided Software Engineering (CASE)	Oprogramowanie używane do komputerowego wspomagania projektowania oprogramowania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczko J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011

3	Centrum usług wspólnych	Wyodrębniona organizacyjnie jednostka, która świadczy usługi na rzecz innych jednostek/spółek przedsiębiorstwa. Są to zwykle usługi o charakterze pomocniczym, np. usługi księgowe, zarządzanie zasobami ludzkimi, rozliczanie wynagrodzeń, usługi informatyczne, a także obsługa zamówień i zakupów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
4	Ciąg przyczynowo-skutkowy	Związek pomiędzy zdarzeniem lub zachowaniem się człowieka, a wynikią z tego konsekwencją lub szkodą.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
5	Cykl życia systemu informatycznego	Metodyka stosowana w diagnozie i projektowaniu systemów informatycznych. Wyodrębnia następujące etapy: <ul style="list-style-type: none"> – Określenie założeń i celów systemu – Zebranie informacji i wykonanie studium wykonalności (feasibility study) – Analiza systemu – Projektowanie ogólne – Projektowanie szczegółowe – Wdrożenie – Przejście na nowy system – Eksploatacja oraz ocena efektów wdrożenia. 	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
6	Implementacja	Proces, w którym abstrakcyjny opis produktu lub systemu zostaje zrealizowany, umożliwiając jego fizyczne używanie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
7	Migracja danych	Proces przeniesienia danych z jednego systemu informatycznego, bazy danych, formatu danych do innego przy zachowaniu ich zawartości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
8	Optymalizacja	Proces lub metoda wyznaczania najlepszego (optymalnego) w świetle określonych kryteriów jakości (np. kosztu, wydajności, szybkości działania, efektów ubocznych).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
9	System teleinformatyczny	Całość powiązanych ze sobą elementów, służąca przetwarzaniu danych na drodze elektronicznej.	http://edu.pjwstk.edu.pl/wyklady/pri/scb/main06.html [dostęp: 31.10.2018]
10	Vendor w informatyce	Dostawca technologii informatycznych udzielający także wsparcia technicznego i software'owego dla firm oraz osób prywatnych (np. serwis sprzętu, wdrażanie nowych technologii, projektowanie i budowanie struktur sieciowych, administrowanie serwerami).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczo J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011
11	Wymagania funkcjonalne w informatyce	Zapotrzebowanie na cechy, możliwości, charakterystyki lub jakość określonego produktu informatycznego czy usługi albo sposobu działania, tak aby produkt był wartościowy i pożyteczny dla użytkownika.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.is.umk.pl [dostęp: 31.10.2018]

12	Wymagania niefunkcjonalne w informatyce	Wymagania, które dotyczą jakości tworzonego oprogramowania, które nie zostały określone przez wymagania funkcjonalne.	http://www.is.umk.pl [dostęp: 31.10.2018]
13	Zespół interdyscyplinarny	Zespół składający się z osób pochodzących z różnorodnych środowisk, powołany do analiz, rozwiązywania zagadnień i problemów, koordynacji i standaryzacji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Banaszak Z., Kłos S., Mleczyński J., Zintegrowane systemy informatyczne. PWE, Warszawa 2011

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.